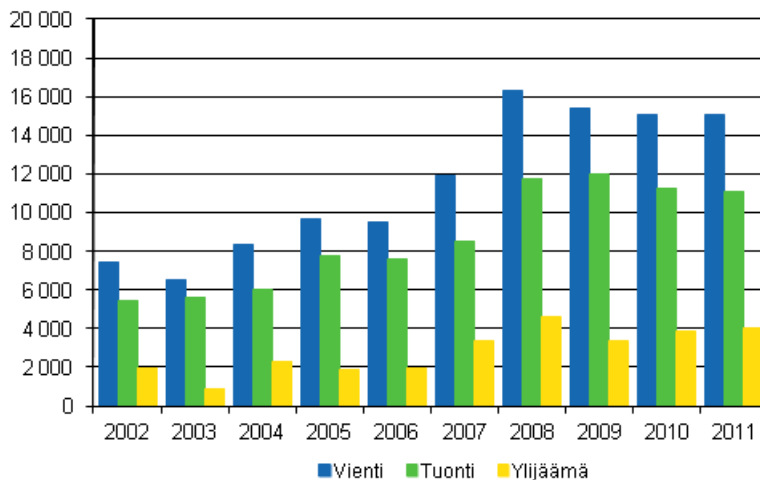

Palvelujen ulkomaankauppa 2011

Palvelujen ulkomaankaupan ylijäämän kasvu jatkui vuonna 2011

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan palveluja vietiin vuonna 2011 noin 15,1 miljardin euron arvosta palvelujen tuonnin ollessa noin 11,1 miljardia euroa. Ylijäämä palvelujen ulkomaankaupasta kasvoi 5 prosenttia vuodesta 2010 ollen noin 4,0 miljardia euroa. Vuoteen 2009 verrattuna kasvu ylijäämässä oli 20 prosenttia.

Palvelujen vienti, tuonti ja ylijäämä 2002–2011, milj. euroa

Vuonna 2011 palvelujen vienti pysyi ennallaan 15,1 miljardissa eurossa vuoteen 2010 verrattuna. Palvelujen tuonti laski 0,2 miljardia euroa edellisvuodesta 11,1 miljardiin euroon. Ylijäämä palvelujen ulkomaankaupasta oli vuonna 2011 noin 4,0 miljardia euroa, missä on 0,2 miljardia euroa kasvua edelliseen vuoteen nähden.

Ylijäämä jatkoi kasvua erityisesti rojalti- ja lisenssimaksuissa, ollen 1,4 miljardia euroa vuonna 2011. Ylijäämä samassa erässä vuonna 2010 oli 0,8 miljardia euroa ja edellisvuonna 0,3 miljardia euroa. Rojalti- ja lisenssimaksuista saatiin vuonna 2011 vientituloja 2,3 miljardia euroa. Eniten ylijäämää, 3,4 miljardia euroa, kertyi edelleen tietotekniikkapalveluista vientitulojen ollessa 4,9 miljardia.

Palvelujen viennissä merkittävimmät kohdemaat vuonna 2011 olivat Ruotsi ja Yhdysvallat. Vienti Yhdysvaltoihin, Japaniin ja Ruotsiin kasvoi voimakkaasti edelliseen vuoteen nähden. Vienti Kiinaan ja Intiaan puolestaan vähentyi merkittävästi. Tärkeimpiä palvelujen tuontimaita olivat Saksa, Yhdysvallat, Ruotsi ja Iso-Britannia. Tuonti Saksasta jatkoi laskua, mutta tuonti Ruotsista kasvoi voimakkaasti vuoteen 2010 verrattuna.

EU15 -maihin suuntautunut palveluvienti nousi 4,8 miljardiin euroon, mikä on kolmannes kaikesta palvelujen viennistä. EU15 -maiden osuus kasvoi kolme prosenttiyksikköä vuodesta 2010. Tuonti EU15-maista laski 6,2 miljardiin euroon vuonna 2011. EU15 -maiden osuus kaikesta palvelujen tuonnista pysyi ennallaan vuoteen 2010 verrattuna, ollen 56 prosenttia.

Palvelujen ulkomaankaupan tilasto perustuu Tilastokeskuksen palvelujen ulkomaankaupan vuosi- ja neljännesvuositiedusteluihin. Tiedot sisältävät konserniyritysten välisen palvelukaupan. Tilasto ei sisällä kuljetuksen, matkailun, eikä vakuutus- tai rahoituspalvelujen tietoja. Tilaston tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon laadinnassa sekä osana Suomen Pankin laatimaa maksutasetta.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Palvelujen tuonti palveluerittäin 2002-2011, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 2. Palvelujen vienti palveluerittäin 2002-2011, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 3. Palvelujen vienti maittain, 2002-2011, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 4. Palvelujen tuonti maittain 2002-2011, milj. euroa.....	7
Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseloste.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Palvelujen tuonti palveluerittäin 2002-2011, milj. euroa

Palveluerä -- tuonti	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut yhteensä	293	249	228	474	430	318	371	392	391	379
- Posti- ja kuriiripalvelut	34	43	28	71	57	62	71	76	92	92
- Telekommunikaatiopalvelut	259	206	200	403	373	255	300	316	299	286
Rakennuspalvelut	223	261	497	388	261	248	411	371	376	333
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut yhteensä	395	427	592	929	891	1 094	1 311	2 421	1 610	1 522
- Tietotekniikkapalvelut	363	407	561	904	879	1 077	1 293	2 366	1 576	1 490
- Informaatiopalvelut	32	19	31	25	12	17	18	55	34	32
Rojaltit ja lisenssimaksut	641	545	644	902	1 031	1 051	1 380	912	944	925
Muut liike-elämän palvelut yhteensä	3 703	4 038	3 900	4 830	4 944	5 791	8 266	7 864	7 909	7 826
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	216	207	230	288	220	400	364	283	317	616
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	701	759	736	1 076	1 069	1 359	1 804	1 762	1 806	1 382
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	1 500	1 686	1 573	1 775	1 879	1 872	3 550	3 126	3 220	3 052
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	69	77	92	135	158	144	164	111	126	292
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	2	1	8	9	13	13	11	16	12	16
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	1 216	1 310	1 261	1 548	1 605	2 004	2 373	2 566	2 428	2 468
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut yhteensä	64	22	23	19	21	34	33	42	32	76
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	58	6	6	10	8	21	14	30	18	51
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	16	17	9	14	12	19	12	14	24
Muut erittelemättömät palvelut	128	78	123	197
Tuonti yhteensä	5 448	5 620	6 007	7 738	7 578	8 535	11 771	12 001	11 262	11 061

Liitetaulukko 2. Palvelujen vienti palveluerittäin 2002-2011, milj. euroa

Palveluerä -- vienti	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut yhteensä	252	202	251	316	342	314	337	237	233	265
- Posti- ja kuriiripalvelut	40	49	68	145	143	161	210	114	111	138
- Telekommunikaatiopalvelut	212	153	183	171	199	154	127	123	122	128
Rakennuspalvelut	276	363	601	460	278	310	899	935	826	780

Palveluerä -- vienti	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut yhteensä	533	501	608	1 213	1 177	1 338	5 657	5 075	4 884	4 863
- Tietotekniikkapalvelut	518	492	576	1 194	1 136	1 335	5 650	5 067	4 873	4 851
- Informaatiopalvelut	16	9	31	19	41	3	7	9	12	12
Rojaltit ja lisenssimaksut	594	443	675	969	850	930	1 007	1 252	1 755	2 319
Muut liike-elämän palvelut yhteensä	5 489	4 843	6 032	6 367	6 874	9 008	8 404	7 858	7 396	6 813
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	96	161	138	178	138	155	171	133	150	226
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	77	113	136	130	83	117	116	165	133	116
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	200	283	235	274	260	248	281	259	277	344
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	251	272	280	327	285	310	341	270	247	219
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	92	89	1	4	50	60	43	25	7	22
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	4 774	3 925	5 241	5 453	6 060	8 117	7 452	7 006	6 583	5 886
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut yhteensä	12	26	13	10	19	14	34	5	7	57
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	6	23	4	6	3	9	3	3	3	44
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	3	9	4	16	5	31	2	4	13
Muut erittelemättömät palvelut	267	120	124	308
Vienti yhteensä	7 424	6 499	8 303	9 642	9 540	11 914	16 338	15 361	15 101	15 097

Liitetaulukko 3. Palvelujen vienti maittain, 2002-2011, milj. euroa

Maa	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU15-maat (1)	3 198	2 622	3 272	3 045	2 927	3 006	5 431	4 284	4 370	4 780
Alankomaat	261	242	471	303	278	251	338	411	296	323
Belgia	105	112	96	119	126	95	117	122	136	131
Britannia	854	506	586	401	386	351	552	655	716	650
Espanja	77	84	110	55	55	86	214	252	210	316
Irlanti	58	101	141	83	45	38	68	106	104	275
Italia	201	145	173	180	205	266	603	365	287	236
Itävalta	66	64	99	134	149	120	153	128	149	119
Kreikka	65	47	49	71	75	69	105	105	95	45
Luxemburg	12	8	25	36	25	14	9	60	172	140
Portugali	52	38	46	47	52	55	63	81	31	60
Ranska	310	171	228	167	178	155	327	259	272	268
Ruotsi	589	572	654	841	760	738	976	851	1 032	1 254
Saksa	432	444	491	432	449	641	1 718	720	714	780
Tanska	116	88	103	176	144	127	188	168	157	183
Muu maailma (2)	4 224	3 878	5 131	6 597	6 613	8 908	10 907	11 078	10 731	10 317
Norja	132	121	153	153	162	207	249	280	242	195
Viro	98	73	63	79	87	96	122	94	80	93
Venäjä	429	579	1 111	734	605	996	935	827	628	588
Sveitsi	362	360	188	225	242	246	281	259	296	238
Kanada	23	20	25	45	77	95	194	130	116	131
Yhdysvallat	445	411	440	473	461	348	513	535	607	1 154
Japani	177	87	36	38	32	35	120	137	275	503
Kiina	327	692	587	446	563	725	1 174	943	686
Intia	18	45	373	418	830	1 137	1 151	1 148	741
Muut	2 558	1 882	2 378	3 890	4 083	5 490	6 631	6 489	6 396	5 988
Yhteensä (1)+(2)	7 422	6 500	8 403	9 642	9 540	11 914	16 338	15 361	15 101	15 097

Liitetaulukko 4. Palvelujen tuonti maittain 2002-2011, milj. euroa

Maa	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU15-maat (1)	3 200	3 304	3 347	4 361	3 915	4 551	6 800	7 019	6 358	6 166
Alankomaat	342	326	360	427	317	304	357	290	322	330
Belgia	152	162	150	144	125	135	145	132	198	172
Britannia	965	934	859	1 173	1 101	1 240	1 459	1 241	1 320	1 155
Espanja	37	38	49	71	60	59	81	89	129	117
Irlanti	80	146	177	202	125	137	196	241	287	318
Italia	75	90	67	74	66	68	244	205	229	190
Itävalta	52	48	64	57	74	72	95	100	104	101
Kreikka	14	38	19	29	19	14	42	45	50	43
Luxemburg	9	12	10	24	14	10	13	8	20	25
Portugali	7	7	5	9	7	6	58	70	74	60
Ranska	182	181	213	246	177	182	224	278	249	267
Ruotsi	668	606	620	953	724	876	870	1 265	896	1 225
Saksa	448	497	561	665	694	984	2 505	2 577	1 842	1 609
Tanska	169	219	193	287	412	464	511	479	640	554
Muu maailma (2)	2 331	2 413	2 660	3 379	3 662	3 984	4 971	4 982	4 903	4 896
Norja	144	140	128	179	151	195	202	194	198	179
Viro	57	58	56	98	92	111	177	120	115	205
Venäjä	194	234	334	387	267	327	268	108	71	71
Sveitsi	103	133	154	251	157	212	289	221	356	228
Kanada	44	30	45	57	110	100	133	207	110	89
Yhdysvallat	1 044	825	924	986	1 520	1 320	1 504	1 323	1 466	1 412
Japani	41	34	80	55	96	77	118	108	117	84
Kiina	19	77	54	162	222	363	636	515	556
Intia	101	238	374	137	182	324	457	539	528
Muut	704	839	624	938	970	1 238	1 593	1 608	1 416	1 544
Yhteensä (1)+(2)	5 531	5 717	6 007	7 740	7 577	8 535	11 771	12 001	11 262	11 061

Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseroste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilaston tuottaa Tilastokeskus. Tilaston laatiminen perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (184/2005), jossa säädetään maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista tilastoista. Lisäksi laadinnassa noudatetaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n maksutasekäsikirjan (Balance of Payments Manual 5th ed. 1993) ja Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services) suosituksia. Palvelujen ulkomaankaupan vuositiedustelu on lakisääteinen tiedonantajille perustuen tilastolakiin (280/2004, 14 §). Tilastokeskus rahoittaa palvelujen ulkomaankauppatilaston tuotannon.

Tilasto kattaa maksutaseen muut palvelut -erän ilman vakuutus- ja rahoituspalveluita. Sisältöön ei näin ollen kuulu matkailuun tai kuljetukseen liittyvät palvelut. Viennin ja tuonnin palveluerittäiset tiedot luokitellaan 245 eri maahan maksutaseen maaluokitusten mukaisesti.

Tilasto kattaa seuraavat palveluerät:

- **Viestintäpalvelut**
 - Postipalvelut
 - Kuriiripalvelut
 - Televiestintäpalvelut
- **Rakentamispalvelut**
 - siitä: tavaroiden vienti Suomesta (vain vienti)
 - siitä: palkkamenot ulkomailla ja muut kustannukset ulkomailla (vain vienti)
- **Tietojenkäsittely- ja tietopalvelut**
 - Tietojenkäsittelypalvelut
 - Uutistoimistopalvelut
 - Muut tiedontarjontapalvelut
- **Rojalit ja lisenssimaksut**
 - Franchising- oikeudet ja muut vastaavat oikeudet
 - Muut rojalit ja lisenssimaksut
- **Välityskauppa ja muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut**
 - Välityskauppa
 - Muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut
- **Käyttöleasingpalvelut**
- **Erilaiset liike-elämän, ammatilliset ja tekniset palvelut**
 - Lakiasiainpalvelut
 - Laskentatoimen, tilintarkastus-, kirjanpito- ja veroneuvontapalvelut
 - Yritysten ja liikkeenjohdon konsultointi- ja suhdetoimintapalvelut
 - Mainonta, markkinatutkimus ja mielipideselvitykset
 - Tutkimus ja kehitys
 - Arkkitehti-, insinööri ja muut tekniset palvelut
 - Jätteiden käsittely- ja puhdistuspalvelut
 - Maatalous, kaivostoiminta ja muu paikalla tapahtuva jalostus
 - Muut liike-elämän palvelut
 - Konsernien sisäiset palvelut, muualla luokittelemattomat
- **Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut**
 - Audiovisuaaliset ja niihin liittyvät palvelut
 - Koulutuspalvelut
 - Terveyspalvelut
 - Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut, muualla luokittelemattomat

Palvelujen ulkomaankaupan tilastoa käytetään maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon laadinnassa. Tilastokeskus toimittaa tiedot maksutasetta varten Suomen Pankkiin, joka toimittaa tiedot edelleen Eurostatille, Euroopan Keskuspankille (EKP), Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) ja OECD:lle.

Palvelujen ulkomaankauppatilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

Palvelujen vienniksi lasketaan tilanteet, joissa yritys vastaanottaa korvauksen vastikkeena palvelusta ulkomaiselta talousyksiköltä. Vastaavasti tuonnissa suomalainen talousyksikkö maksaa ulkomaiselle toimijalle vastineena palvelusta. Tilastoon sisältyvät myös konserniyritysten väliset palvelutransaktiot.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastotiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tilastoinnin perusyksikkö on yritys. Tiedot kootaan vuosittaisella ja neljännesvuosittaisella tiedustelulla suoraan yrityksiltä. Vuosittain tiedustelujen piiriin kuuluu kaikkiaan noin 3200 yritystä.

Yritysrekisteristä poimittu kehikko jaetaan kokonaistutkimukseen ja satunnaisotokseen.

Kokonaistutkimukseen kuuluvat yritykset, jotka ovat raportoineet palvelujen ulkomaankauppaa edellisvuonna tai joilla oletetaan olevan palvelujen ulkomaankauppaa. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Kokonaistutkimukseen kuuluvilta yrityksiltä kysytään sekä maa- että palvelueräjakautta, otosyrityksiltä vain palvelueräjakautta.

Otostiedot korotetaan kattamaan kokonaistutkimuksen ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien kokonaistutkimukseen kuuluvien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tutkimuksen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Koska palvelujen ulkomaankaupan tiedustelujen vastausprosentti vuositasona on ollut noin 90, on vastauskadon vaikutus vähäinen. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palvelujen määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedusteluun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmästä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

Tiedot julkaistaan karkeammalla tasolla kuin kerätään, jotta yksittäisen yrityksen antamat tiedot eivät paljastu.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto ilmestyy vuosittain. Tilaston tiedot kattavat kunkin kalenterivuoden aikana toimitetut palvelut.

Ennakkotiedot palvelujen ulkomaankaupasta julkistetaan kesäkuun alussa. Lopulliset tiedot julkaistaan noin vuoden viiveellä tilastovuoden päättymisestä. Ennakolliset tiedot voivat muuttua aineiston täydentymisen ja muutosten vuoksi.

Tilastokeskuksen julkaisukalenteri löytyy osoitteesta:

<http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Palvelujen ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla: <http://tilastokeskus.fi/til/pul/index.html>

Suomen Pankki julkaisee maksutaseen yhteydessä tietoja palvelujen ulkomaankaupasta:

<http://www.bof.fi/fi/tilastot/maksutase/index.htm>

Palvelujen ulkomaankauppatilaston yritysaineisto on mahdollista saada tutkimuskäyttöön suojatussa muodossa. Käyttö tapahtuu Tilastokeskuksen tutkimuslaboratoriossa. Lisätietoja:

<http://tilastokeskus.fi/tup/yritysaineistot/index.html>

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/pul/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Suomen Pankki julkaisee palvelujen ulkomaankaupan tiedot osana maksutasetta. Maksutaseen palvelujen ulkomaankaupan tietoihin sisältyy palvelujen ulkomaankaupan tilastossa julkistettujen palvelujen lisäksi kuljetus, matkailu sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut.

Kansantalouden tilinpidon julkaisemiin palvelujen ulkomaankaupan tietoihin eivät sisälly rakennuspalvelut ja niihin lisätään välilliset rahoituspalvelut (FISIM). Tältä osin tiedot poikkeavat maksutaseessa julkaistuista palvelujen ulkomaankaupan tiedoista.

7. Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Palvelujen ulkomaankaupan tiedot ovat yhtenäisiä ja vertailukelpoisia tilastovuodesta 2002 alkaen. Tietoja on kerätty vuodesta 1999 alkaen.

Tuontitietoja on korjattu vuosien 2002-2006 osalta vuoden 2007 aikana. Korjauksen syynä olivat tiedonantajilta saadut lisätiedot. Vuotta 2002 edeltävät tuontitiedot eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia korjattujen vuosien kanssa.

Keväällä 2006 palvelujen viennin tasoa korjattiin vuodesta 2000 vuoteen 2005. Korjaus johtui tilastosta aiemmin puuttuneiden palveluerien sisällyttämisestä tilastointiin.

Viennin tasokorjauksen yhteydessä palvelujen viennin maajakauma vuosille 2000 - 2004 jouduttiin palveluerän muualla erittelemättömät liike-elämän palvelut (ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelemattomat konsernin sisäiset palvelut) osalta arvioimaan. Arvioinnissa hyödynnettiin tavaroiden ulkomaankaupan maajakaumaa. Palvelujen viennin osalta vuoden 2005 tiedot eivät siten ole maajakauman osalta vertailukelpoisia aiempien vuosien vientitietojen kanssa.

Lisätietoja

Risto Sippola 09 1734 3383

Marjatta Tenhunen 09 1734 2927

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

globalisaatio.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Palvelujen ulkomaankauppa 2011, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-3509 (pdf)*